

II. - PILOTARIAK

1

Pilotak ohore du
 Eskualherrietan,
 Zeren den ederrena
 joko guzietan.
 Eskualdunak gaztetik,
 pilota-plazetan,
 Agertzen du baduen
 odolik zainetan.

2

Lehengo pilotari
 handien izenak
 Espantutan gintuzke
 erran behar denak,
 Oraiko gizon gazte
 deus zainik dutenak
 Oro ernaraz detzan
 heien aiphamenak.

3

Perkain eta Azantza,
 zer pilotariak!
 Elgarren bethekoak,
 joile bihurriak.
 Ikustekoak ziren
 esku huska biak,
 Chichtuz zohazinean
 hoién ukhaldiak.

4

Bai besain, bai besazpi,
 bai pumpa lasterrak,
 Oro zituen eder
 Kurutchet Ezkerrak.
 Domingo Ezpeletar
 zafrari supherrak
 Harrituak zaduzkan
 hark ere bazterrak.

5

Jandarma Betiri-ta
 Heraizko Martin,
 Bi Soldadueneko
 osab'ilobekin;
 Ibarl'eta Echkanda
 Duronearekin,
 Eskuz bai eskularruz
 oro ziren berdin.

6

Sustun Itsasun eta
 Zuraiden Bettiri,
 Zoin gehiago ziren
 erreferan ari.
 Onddore-ta Puttiko
 eta Franchistegi
 Bumbarekin botan
 ziren lau piklari.

7

Kaskoinak eskularruz
 Kaskaka, chirrichtan,
 Pilota nora nahi
 zabilkan chimichtan;
 Jokoz bezenbat kaskoz,
 munduaren bichtan,
 Nekhez agerturen da
 haren parerikan.

8

Berrogoi-ta-zazpiko
 Irungo partida...
 Sekulan halakorik
 nun ikusiko da!
 Kaskoinaren trunkoa
 ez zaitela bira,...
 Hark han eman zituen
 guziak azpira.

9

Kaskoinaren denboran
 baziren hainbertze !
 Lopetegi, Gamio,
 Senjan, Hauziartze,
 Tripero, Kandelero,
 Ottarre, Goietche,
 Harriaga, Norbertto,
 Larronddo, Bizintche.

10

Gero Espainiatik,
 guri nausitzera,
 Melchor, Antsa, Mañuel,
 zitzaizkun athera
 Horien joa ez zen
 guk usatu bera;
 Guante luzeaz zohan
 atchik eta fuera

11

Atchiki joko hori
 laster ikhasirik,
 Frantsesak ez zagozken
 ez lo, ez geldirik.
 Mattiu Aheztarrak,
 gazterik hasirik,
 Españolak zituen
 iduki hezirik.

12

Mattiuri bertze hauk
 zitzaizkon jarreiki:
 Bere hiru anaiak,
 gazteena Betti;
 Gregorio, Leitzelar,
 Orgambide, Halty,
 Bi Eizartze, Larralde,
 Chantrea gaindizki.

13

Eskularrua utziz,
 arte hortan, oro
 Chichteraz hasi ziren
 nork jo urrunago.
 Jo urrun horren leia
 chuchenean dago,
 Eta hurbiletik du
 indar gehiago.

14

Bidaur, hiru Larronddo,
 Chilhar eta Jatsa:
 Lau gathu, acheri bat,
 seigarrena hartza.
 Seiek dute joko
 murriz eta gaitza.
 Damurik chahartzeak
 oro geramatza.

15

Berterretche, Patzola
eta Abadia....
Sakhatik da bihurri
hoien ukhaldia.
Ottarre, Belekabe,
Ziki plekaria....
Plazarat agertzeko
oi! zer gazteria!

16

Pilotari chaharrak
joaiten has orduko,
Berriak dire bethi
ondotik helduko.
Eskualherrian bada
bethiko muthiko,
Ohore hoi baitute
chutik idukiko.

17

Saratar hoiek dire
sortzez pilotari.
Hazparnen ere hautak
badire noiz-nahi.
Ezpeletar, Khamboarrak
zirenean ari,
Hek ere segur lehen
bazuten behari.

18

Plaza bat izaiki'ta
pilotaririk ez;
Asko herritan hortaz
dagode ahalkez.
Eskualdun aztureri
ukho hoi egitez,
Eskualduna da hola
Kaskointzen nahit'ez.

19

Igande'ta bestetan
ofizioz goiti,
Pilota partida bat
behar laite bethi.
Hartan herriko seme
hoberen zombeiti
Zor zaie agertzea
guziz ohorezki.

20

Askotan eder zaiku
plekako jokoa,
Trinket partidatto bat,
orobat lachoa.
Bego hargatik nausi
errebotekoa.
Pilotako legea
hartan da osoa.

21

Gaztetik ez denean
pleka beizik artzen,
Pareta hari joka
besoa da galtzen;
Bichta eta indarrak
guti han largatzen,
Zabaleko joari
nekhez gero jartzen.

22

Ez du bere parerik
errobot zabalak;
Pilotak airatzeko
han ditu hegalak;
Botak bai erreferak,
marrak bai gibelak,
Han dituzte agertzen
nork bere ahalak.

23

Pik arrasak ez badu
hiltzen errefera,
Errebotaren joa
doha urrunera.
Paso aldekoak du
bihurtzen barnera,
Ahalaz chacha edo
kintze egitera.

24

Bainan erne baitago
errobotlaria;
Zolak igorri joan
du bere loria.
Errechacharieri
orobat guardia;
Besoa dute zalu
bai eta begia.

25

Butariaren joko
latz eta borthitza; ...
Maiz horren eskuan da
partidaren giltza.
Paso marrako edo
arte-jo murrirtza,...
Kintze gudukatuan
hark du azken hitza.

26

Kintze, trente, kuarenta,
joko da laugarren.
Hoién artean zenbat
gora behera den!
Erreferaria da
beldur arraiaren,
Eta kuarentaduna
ados jaustearen.

27

Pilota partidetan
hau ikusten dugu:
Ez dela aski joa
handi ez mukuru.
Gehienik duenak
begi eta buru,
Kintze irabazteko
maiz joa chuhur du.

28

Oro plazarat hilduz
hantchet beha gaude.
Bortz bortzi ari dire
bi gizon aralde,
Zoinek jo chuchenenik,
bizi edo lore.
Irabazleak gero
han du han ohore.

29

Eguerdik jotzen badu
partida artean,
Eskualdunak zer garen
ezagun gare han:
Buru has eta chutik.
denak othoitzean;
Gu baino gorago hat
baitugu gainean.

30

Pilota zoin den joko
ohoragarria,
Ongi dakiena da
Musde Abadia.
Gazteak pilotara
ditezen lehia,
Hark ematen diote
bermatze saria.

31

Saridun partidetan,
 begira hargatik
 Jukutria gaichto bat
 guri egitetik.
 Pilotan ari dena
 sari horren gatik,
 Zinez artzen ez bada,
 dohala bichtatik.

32

Barne edo zokhotan
 dagon gazteari
 Trufa egin dezogun
 zeren den hoin nagi.
 Kaskoien jostetetan
 gostu badu ari,
 Ez dela Eskualduna
 aise du ageri.

33

Kampo aro ez bada,
 hortakotz barnean,
 Imbido-ta hordago
 joka bai musean.
 Orduan da arnoa
 gacho mahainean,
 Guziz irabazirik
 edaten denean.

ZALDUBY.

(A suivre).

NOTA.— Les deux articles qui précèdent avaient été donnés à la *Revue* par M. le chanoine Adéma lui-même, quinze jours avant sa mort. (N. D. L. R).